Eläinsuojeluasiamies
Djurskyddsombudsmannen
Animal Welfare Ombudsman

Pvm/Datum/Date 23.10.2023

Dnro/Dnr/DNo 6179/12.01.00/2023

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan asunto- ja ympäristöjaosto

Asia: HE 41/2023 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2024
Teema: Luonnonvaraisten eläinten hoito, sen rahoitus ja rahoitustarve sekä rahoituksen muutostarpeet

Kiitän mahdollisuudesta lausua asiasta. Vahingoittuneiden luonnonvaraisten eläinten hoidon järjestämiseen suunnataan rahoitusta momentilla 21 (eräät luonnonsuojelun menot). Momenttiin varatut määrärahat ovat pienentyneet huomattavasti vuodesta 2022. Momentin määrärahasta pääosa käytetään Helmi-elinympäristöohjelman toimeenpanoon. Luonnonvaraisten eläinten hoitoon ei ole ohjattu vakaata määrärahaa. Momentin määrärahatarve voi voimistaa paineita pienentää luonnonvaraisten eläinten hoitotoimintaan osoitettua määrärahaa entisestään.

Ensi vuoden alusta voimaan astuva laki eläinten hyvinvoinnista (693/2023) velvoittaa, että sairasta, vahingoittunutta tai muutoin avuttomassa tilassa olevaa luonnonvaraista eläintä on autettava (7 §, 3 mom.). Voimassa olevan eläinsuojelulain (247/1996) mukaan avuttomassa tilassa olevaa luonnonvaraista eläintä on pyrittävä auttamaan (14 §, 4 mom.). Uuden eläinten hyvinvointilain myötä luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminta muuttuu ilmoituksenvaraiseksi ensi vuoden alusta alkaen (61 §). Ilmoitusvelvollisuus aluehallintovirastolle auttaa varmistamaan sen, että luonnonvaraisten eläinten pidempiaikainen hoito on osaavissa käsissä, ja se mahdollistaa toiminnan nykyistä tehokkaamman valvonnan. Hoitolatoimijan velvollisuuksiin kuuluu myös pitää luetteloa toiminnan kohteena olevista eläinlajeista ja eläimistä (63 §). Lisäksi hoitolatoiminnan harjoittajalta edellytetään 30 §:n 2 momentin mukaista riittävää pätevyyttä eläinten hoitamiseksi.

Uuden eläinten hyvinvointilain kautta luonnonvaraisten eläinten hoitoa koskeva sääntely on kehittynyt parempaan suuntaan. Tälle vastakkaisena kehityssuuntana on kuitenkin ollut se seikka, että vuodesta 2022 lähtien valtionavustusta on annettu ainoastaan luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettujen vahingoittuneiden luonnonvaraisten eläinten hoitamiseen. Näin ollen valtio ei enää rahoita riista- ja rauhoittamattomiin lajeihin kuuluvien vahingoittuneiden eläinten hoitoa. Eläinsuojelulainsäädäntö velvoittaa kuitenkin auttamaan avuttomassa tilassa olevaa luonnonvaraista eläintä, riippumatta siitä, onko kyseessä rauhoitettu tai riista- tai rauhoittamaton laji. Valtion tulisi suunnata rahoitusta myös rauhoittamattomien ja riistaeläinten auttamiseen.

Eläinsuojeluasiamies ja Eläinten hyvinvointikeskus järjestivät pyöreän pöydän keskustelun luonnonvaraisten eläinten hyvinvoinnista vuonna 2022. Keskustelun teemana oli avun tarpeessa olevien luonnonvaraisten eläinten auttaminen ja luonnonvaraisten eläinten vahingoittumisen ennaltaehkäisy. Pyöreän pöydän keskustelussa luonnonvaraisten eläinten kentän toimijat nostivat keskeiseksi ongelmaksi luonnonvaraisten eläinten hoitoketjun rahoituksen ja muun resursoinnin riittämättömyyden. Luonnonvaraisten eläinten auttamiseen ei ohjata riittävästi resursseja, ja resurssien kohdentaminen toimintaan on jopa vähentynyt. Autettavien eläinten määrä lisääntyy vuosi vuodelta. Silti toiminta yhä perustuu suureksi osaksi vapaaehtoistoimintaan ja

Eläinsuojeluasiamies
PL 100, 00027 RUOKAVIRASTO
Djurskyddsombudsman
PB 100, 00027 LIVSMEDELSVERKET
Animal Welfare Ombudsman
P.O. BOX 100, 00027 FINNISH FOOD AUTHORITY, FINLAND
+358 29 520 4480 info@elainsuojeluasiamies.fi elainsuojeluasiamies.fi

lahjoitusvaroihin. Rahoituksen puute on ollut esillä pitkään, mutta tilanne ei ole muuttunut. Esimerkiksi tarttuvien tautien lisääntyminen luonnonvaraisten eläinten populaatioissa lisää toiminnan haasteita. Jotta luonnonvaraisten eläinten hoidon ongelmia voitaisiin ratkaista ja tilannetta voitaisiin parantaa, toiminnan rahoitusta ja muuta resursointia olisi lisättävä. Hoidon järjestämisen lisäksi resursseja tarvitaan kansalaisten neuvontaan, koulutukseen ja ohjeistusten tekemiseen.

Valtion tulisi osallistua nykyistä suuremmalla määrärahalla luonnonvaraisten eläinten hoidon kustannuksiin ja rahoittaa myös muiden kuin luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettujen eläinten hoidon järjestämistä. Laki velvoittaa auttamaan kaikkia avuttomassa tilassa olevia luonnonvaraisia eläimiä, ja tähän valtion tulisi luoda nykyistä parempia edellytyksiä. On tärkeää, että avustuksen nojalla toimivat hoitolat voivat luottaa rahoituksen jatkuvuuteen ja siten kehittää toimintaansa suunnitelmallisesti. Luonnonvaraisten eläinten hoidon järjestämisen rahoituksen jatkuvuus ja riittävyys tulee turvata.

Saara Kupsala

Eläinsuojeluasiamies